

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (مسأله ضد)

ثمره بحث نهی از ضد (۱)

جلسه ۲۲۸

استاد نجار زاده

ثمره بحث نهی از ضد

آنچه از ثمرات برای این مسئله ذکر نموده‌اند، اختصاص به ضدّ خاصّ دارد و مهمترین آنها، این است که اگر ضدّ خاصّ مأمور به عبادت باشد، در صورتی که قائل نشویم امر بالشّیء مقتضی نهی از ضدّ خاصّ است، ضدّ خاصّ صحیح بوده و اگر باقتضاء معتقد شدیم، فاسد می‌باشد.

توضیح

گاهی اتفاق می‌افتد که متعلّق امر، به مقتضای امر واجب می‌باشد؛ اعمّ از آنکه واجب عبادی بوده یا غیر عبادی باشد؛ ولی ضدّ آن حتماً عبادت است؛ با این فرض که متعلّق امر در نظر شارع مقدّس، از ضدّش که امر عبادی است مهمّ‌تر می‌باشد؛ مانند نماز که ضدّ ازاله نجاست از مسجد می‌باشد و در وسعت وقت نماز، اهمیّت ازاله از خواندن نماز بیشتر است؛ حال اگر بین این دو تراحم واقع شد، مثلاً مکلف در توسعه وقت نماز، به مسجد وارد گردید و دریافت که مسجد متنجّس شده است؛ بدیهی است که بین متعلّق امر یعنی ازاله نجاست و ضدّ آن، که خواندن نماز باشد؛ تراحم بوده و مکلف نمی‌تواند به اتیان هر دو در یک زمان مبادرت ورزد؛ از این رو لازم است به قاعده تراحم که تقدیم اهمّ باشد عمل نماید و چون ازاله، از نظر شارع ارجح می‌باشد باید آن را بر نماز مقدّم کرد.

نتیجه:

الف: اگر قائل به نهی از ضدّ خاصّ شدیم، ضدّ خاصّ که عبادی است منهی عنه قرار می‌گیرد.

ب: ثابت شده است که نهی در عبادت، موجب فساد عبادت است.

ج: ضدّ خاصّ در این صورت فاسد می‌شود (باطل می‌شود).

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

نکته: لاجرم، اگر قائل به نهی از ضد خاص نباشیم، نهی به آن تعلق نگرفته و اگر اتیان شود، فاسد نمی‌باشد.

موارد ارجحیت واجب بر ضد عبادی‌اش:
۱. ضدّ خاصّ عبادی، امر مستحبّ باشد:

زیرا شکی نیست در اینکه واجب بر مندوب مقدّم است؛ مانند اجتماع فریضه با نافله؛ زیرا بنا بر قول کسانی که به اقتضاء امر بالشّییء نسبت به نهی از ضدّ قائلند، در صورت حلول وقت فریضه، اشتغال به نافله صحیح نیست و اساسا اگر به آن مبادرت ورزند، فاسد و باطل واقع می‌شود.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv